

NOTAT

Evaluering af udviklingsprogram EFF 2007-2013

Med sammenlægningen af puljerne for 2012-2013 til fiskerihavne (akse 3) i udviklingsprogrammet for den Europæiske Fiskerifond (EFF) kan indsatsen i forhold til udvikling af fiskerihavne evalueres. Grafer i analysen er kun på baggrund af tilskudsmidler til fiskerihavne.

Tilskudsordningen indgår i det danske EFF-program for perioden 2007-2013. Programmet medfinansieres af EU's Fiskerifond (EFF). Fiskerihavnene dækker 50 pct. af tilskuddet, hvilket svarer til det nationale bidrag under udviklingsprogrammets andre akser.

Udviklingsprogrammet har særligt støttet projekter, som medfører fx:

- En forøgelse af de landede fisks værdi eller kvalitet, herunder ubrudte kølekæder og internetauktioner
- En forbedring af produktivitet, arbejdsmiljø og sikkerhed, herunder sorteringshaller, overdækkede tørrehaller og roligere havnebassiner
- En service- og forsyningsforbedring for de fiskere og fartøjer, der benytter havnen, herunder adgangforhold til havnen og full-service

Det er typisk havne, der stiller infrastrukturen til rådighed i form af overdækkede landingskajer, sikre opbevarings-, auktions- og distributionshaller med køling samt god vandkvalitet til isværk. Den teknologiske udvikling i fiskeriet skaber fortsat behov for opgradering af fiskerihavnenes infrastruktur for at forbedre hele fiskerisektorens konkurrenceevne over for fiskerihavne i Holland, England og Norge.

Der er 1,2 mio. kr. tilbage af EU-midler, og der er ikke flere nationale midler afsat på finansloven. Der kan være god fornuft i at se mod fiskerihavnene, da havnene dækker den nationale andel på **50 pct.** Fiskerihavnene har hidtil vist en høj gennemførselsgrad af projekter med en bred målgruppe og derfor en høj oplevet værdi. De resterende 1,2 mio. kr. vil derfor svare til **projekter for en samlet værdi på 2,4 mio. kr.** Der kan være projekter til denne sum i de ca. 60 projektafslag for perioden.

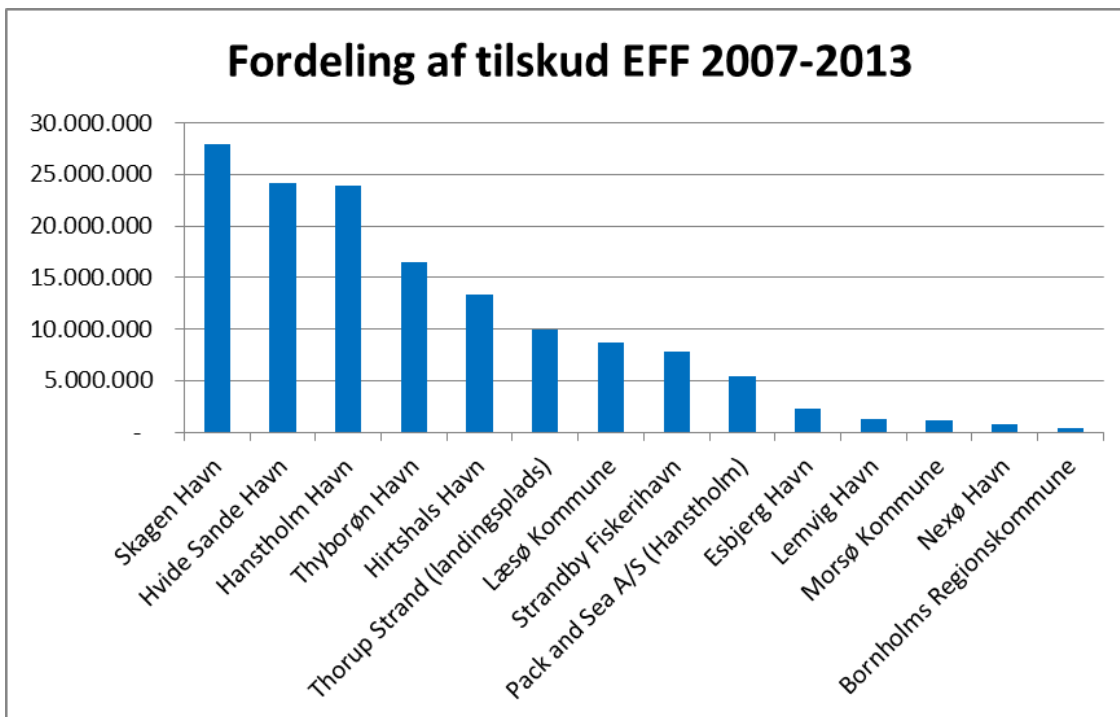
Fordeling af tilskud

Danske fiskerihavne inddeles i tre grupper:

1. **De store havne** med landingsværdier over 80 mio. kr.: Havnene i Skagen, Hirtshals, Hanstholm, Thyborøn, Hvide Sande
2. **De mellemstore havne** med landingsværdier under 80 mio. kr.: Fx havnene i Nexø, Strandby, Hundested, Stubbekøbing, Bønnerup, Thorsminde (Grenaa og Esbjerg tælles med selvom de ikke er dedikerede fiskerihavne men er med pga. lokal fiskeindustri)
3. **De små ikke-kommercielle havne**, fx landingssteder og kystfiskeri

Antal projektilsagn: 38 (hvoraf to projekter er annulleret)

Projektmidler: 149 mio. kr. (hvoraf 50 pct. er finansieret af projekthavnen)

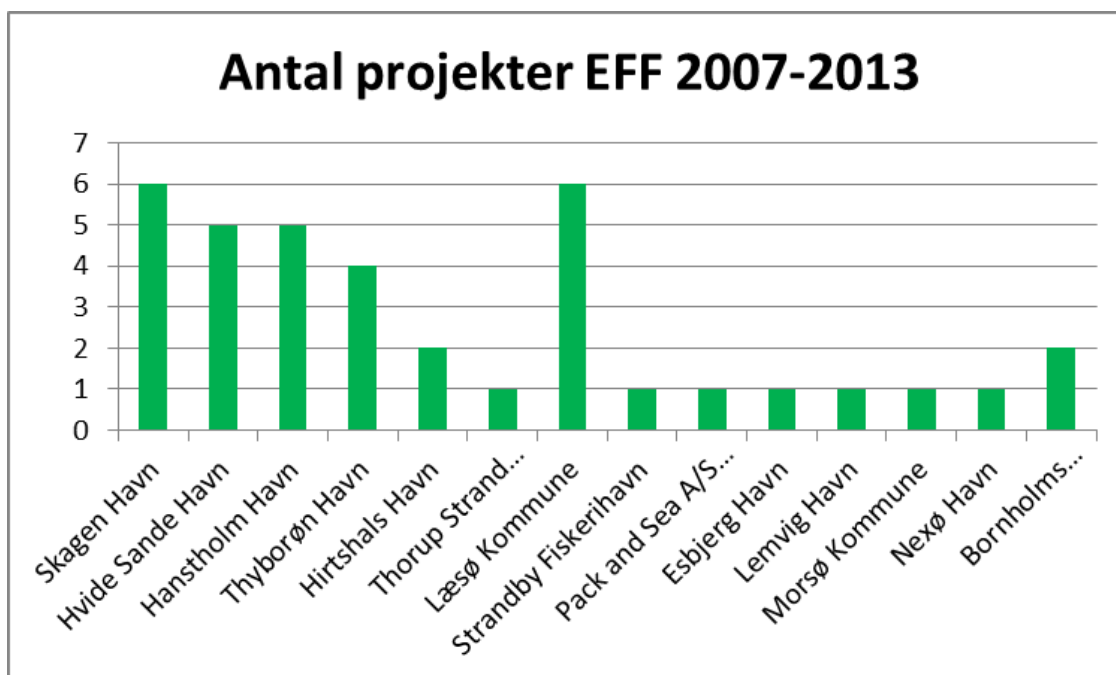
Fordelingen af tilskuddene 2007-2013 er i overvejende grad gået til de store havne med **71 pct.** af de samlede EFF midler. De fem havne modtog i 2012 **67 pct.** af landingerne af industrifisk og hele **81 pct.** af landingerne af konsumfisk. Det er i alt **78 pct.** af den samlede landingsværdi og **76 pct.** af den samlede landingsmængde i hele Danmark.

I 2005 modtog de store havne **87 pct.** af de landede industrifisk og **70 pct.** af landingerne af konsumfisk. Andelen af konsumfisk er altså steget med **3 pct.** Nedgangen i industrifisk skyldes hovedsagelig forbud mod tobisfiskeri i 2012.

De store danske fiskerihavne konkurrerer mod primært hollandske fiskerihavne, sekundært fiskerihavne i England og Norge.

Ansøgte midler og tilsagn

Der har været 5 ansøgningsrunder 2007-2013 med i alt 38 projekter.

Investeringerne i de store havne har været med til at tiltrække flere fiskere pga. **kompetenceløft til havnenes full-service løsning.**

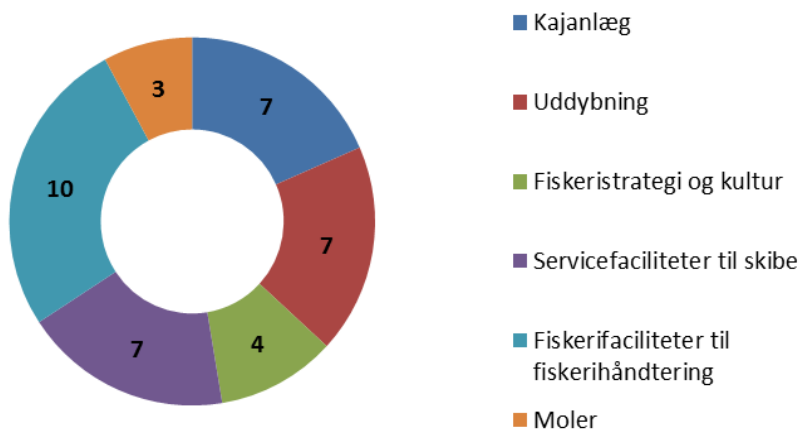
Konkret er der under ordningen søgt om tilskud til fx udvidelse af kajanlæg og landingsfaciliteter, tilskud til investeringer i lager- og auktionshaller og kølekæder samt uddybning af havn og udbygning af læmoler.

Projekttilsagn er i særlig grad givet til kajanlæg (**44 pct.**), moler (**17 pct.**) og fiskerifaciliteter til fiskerihåndtering (**15 pct.**) – se fordeling næste side. Projekterne underbygger derfor formålet med udviklingsprogrammet og den europæiske fiskeripolitik.

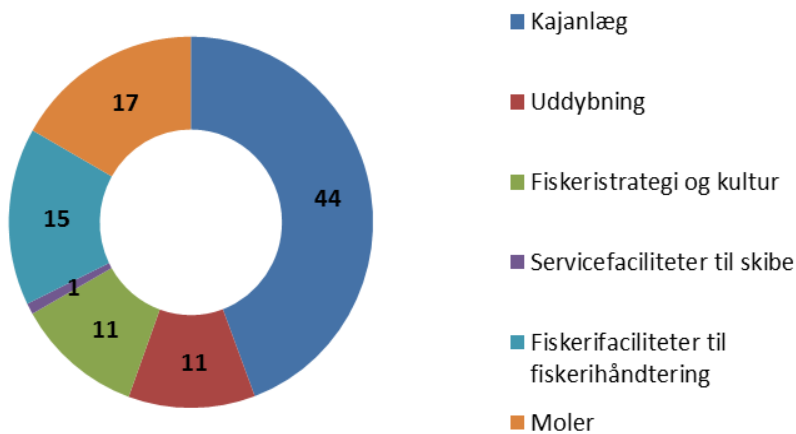
Projekterne har konkret været medvirkende til at:

- Forøge de landede fisks værdi og kvalitet gennem en ubrudt kølekæde og sorteringshaller
- Forbedre produktivitet, arbejdsmiljø og sikkerhed gennem investering i roligere havnebassin, overdækkede redskabshaller, bedre adgangsforhold og servicefaciliteter til fiskerifartøjer
- Forbedre services og forsyning for de fiskere og fartøjer, der benytter havnen gennem bedre besejlingsforhold

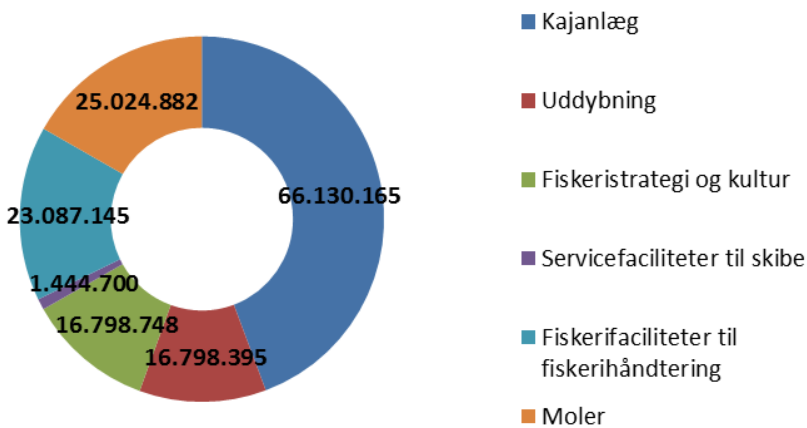
Projekttyper antal EFF 2007-2013

Projekttyper i procent EFF 2007-2013

Projektmidler EFF 2007-2013

Fokusområder for udviklingsprogrammet 2014-2020

Modernisering og strømlining af fiskerikæden er fortsat nøgleord for perioden 2014-2020. I det kommende program vil der være rum for forbedret infrastruktur i havne og landingssteder, herunder investeringer i anlæg og miljøstationer til indsamling af affald i havet og faciliteter til sortering af øgede fiskemængder ved udsmidsstop.

Kystfiskeriet og akvakultur får ekstra opmærksomhed. Der vil også være muligheder for projekter i nødhavne.

Forudsætningsvist må det anføres, at Danske ikke forventer, at fiskeflåden vokser i perioden 2014 – 2020, men at den eksisterende flåde udnyttes stadig mere effektivt. Flere liggepladser er derfor ikke i fokus. Modsat bør fokus lægges på faciliteter, der kan øge effektiviteten og den kvalitetsforbedring, som implicit følger af kompetenceløft.

Med færre fiskerifartøjer er der øget rift om landinger. Det er derfor en forretningsmæssig fordel, at havne fremstår så attraktive som muligt, for at sikre råvarer til den lokale fiskeriindustri.

Discard stop vil betyde forskellige udfordringer med håndtering af udsmidsfisk.

1. Etablering og modernisering af kassevask og kasseterminal
2. Etablering og modernisering af forsyningsnet (kajstik og hydranter)
3. Etablering og modernisering af velfærdsfaciliteter
4. Modernisering af auktionsfaciliteter og –systemer
5. Etablering af ensilage tanke kan være en mulighed for at håndtere undermålere og anden ”udsmidsfisk”
6. Kompetenceudvikling af medarbejdere i fiskeriet, herunder fiskere og medarbejder ved samlecentraler, samt medarbejdere, der i deres arbejde har betydning for kvaliteten af den fisk, der formidles via havnene
7. Lokaler og faciliteter til anvendelse i forbindelse med kompetenceudvikling, og som tilsvarende kan anvendes i relation til kvalitetsudvikling og til at styrke samarbejdsrelationer
8. Etablering af rugekasser/iværksætterhuse og tilsvarende faciliteter, der kan skabe øget aktivitet. Der kan være mulighed for at etablere faciliteter ved ombygning af tidligere bygninger og ved opførelse af nye bygninger
9. En overset mulighed i programmet er omstilling af gammel industri i havnene. En mindre fiskeriflåde betyder fx færre skibe på bedding, og værfter står derfor overfor en udfordring. Gammel industri rummer muligheder for at skabe nye erhvervsaktiviteter og iværksætter, herunder i følgeindustrien og turismesektoren, som der lægges op til fiskerireformen.
10. De store havnes konkurrencesituation er acceptabel men har haft svært ved at komplementere hinanden, selvom fælles auktionssystemer kan ses som en del af havnes samarbejde. Et øget samarbejde mellem de store havne og de mellemstore havne, hvor disse kan komplementere hinanden, har stor værdi.

I forhold til administration

Tilbudsloven. Det kan virke u hensigtsmæssigt med indhentning af 2 tilbud i ansøgningsfasen, når der skal laves anlægsinvesteringer på over 300.000 kr. Der er en stor risiko for at projektet bliver låst, og at der derved ikke opnås den økonomisk og teknisk mest hensigtsmæssige løsning.

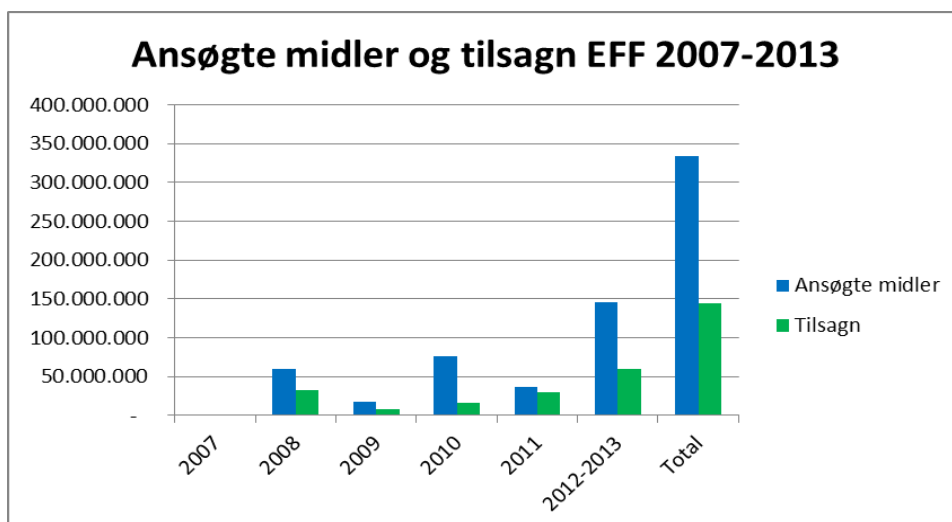
Større projekter vil som regel kræve mere end 2 tilbud, og her kan det være svært at nå projektering og licitation etc. indenfor en måned. Det kunne være en overvejelse værd, om der i stedet skal indsendes en tidsplan og evt. licitationsprotokol, når denne foreligger.

Programmets administration. Rent administrativt har fiskerihavne oplevet en udfordring i ansøgningskemaer og vejledninger, der ikke har været tilgængelige i god tid før ansøgningsfrist eller ikke har taget højde for fejl og mangler i tidligere ansøgningspuljer.

Der har været stor udskiftning i NaturErhvervstyrelsens organisation. Et kommende program 2014-2020 kan have stor gavn af en "one point of contact" løsning med dedikeret ressource, der ikke følger rotationsprincippet for fuldmægtige.

Fiskerihavnene efterspørger, at NaturErhvervstyrelsen har en mere udadrettet rolle for at identificere relevante og støtteberettigede projekter. Ved programstart kan styrelsen have en prioriteret besøgsrunde og se konkrete udviklingsprojekter. Dette kunne give styrelsen en mere objektiv og udviklingsorienteret tilgang til samt stærkere samspil med havnene om kommende og eksisterende projekter.

Overskydende midler. Det har været en udfordring, at der i programmet ikke er forudset mulighed for at ændre i programmet og overføre midler akserne i mellem. Restmidler og tilbageværende midler kunne som i den danske Infrastrukturfond blive omfordelt i en ny fælles pulje med en konkret og aktuel erhvervsmæssig eller politisk udfordring.

SWOT analyse for fiskerihavne

	Underbygger formålet	Skadeligt for målet
Internt	<p>STYRKER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategisk infrastruktur i større fiskerihavne medvirker til værdiforøgelse af landingerne • Konsolidering af marked og economies of scale i store havne • Full-service model i store havne • Havnes centrale rolle som vækstmotor • Proaktive fiskerihavne har ofte en central rolle i værdikæden • Gode arbejdsforhold • DK monopolnation i EU for industrifisk • 344 landingssteder sikrer lokal forsyning 	<p>SVAGHEDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mangel på infrastruktur i mindre havne til effektiv håndtering af fisk • Geografisk fordeling af auktioner • Mangel på anden erhvervsaktivitet i mindre havne og landingssteder • Gammel industri står ubrugt hen
Eksternt	<p>MULIGHEDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uønskede bifangster, discard og nye arter • Strategisk ramme for industrifiskeri • Kystturisme og oplevelsesøkonomi • Klyngeudvikling og havnesamarbejde • Auktioner og geografisk spredning • Lynfrossen fisk • Affaldshåndtering – marint og maritimt affald • Offshore • Følgevirksomheder • Miljøregler udnyttes til nye forretningsområder – og skaber miljøfremme • Tiltrækning af udenlandske fiskere og redere – ny hjemhavn med lagerfaciliteter • Udvikling af nye produkter • Tiltrækning af udenlandsk fiskeindustri 	<p>TRUSLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faldende priser • Stærkt varierende kvoter • Øget udenlandsk konkurrence • Politisk fokus på udelukkende små skala fiskeri • Stigende krav til miljø og natur • Byømdannelse/turisme kontra erhvervsfiskeri og industri • Manglende tilskud til udvikling af nødvendig infrastruktur